Ն՝ 199 ՄԱՐԹ 3 ՀՈՒՄԱՍ 1878

ԹԵՐՋԵՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵՐ

ՄԷՎԼԱՏՏԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷՅԱՐԻԼԻՅԷ ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՀԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

ՍԹԱՄՊՈՒԼ ԻԶԻՆ

Գլիր սէնէլիք . . . . . 250 ղրուշ
Ալիք այլրգ . . . . . 150 »
Իւչ այլրգ . . . . . 70 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյէ։

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՆ

Գլիր սէնէլիք . . . . . 350 ղրուշ
Ալիք այլրգ . . . . . 170 »
Իւչ այլրգ . . . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյէ։
Բօսնա իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէվալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ մէտավիլ իմմէյէն վիլայաթտա, ապօնէ պէտէլի վէ նախտտ բօսնա իւճրէթի, սիրքէյի խալիսէ օլարագ ախզ օլունաճագ տրր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

Գէհէր սաթրը իչուն

1 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէյէրէ 10 ղր։
3 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 6 »
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյէ։

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսուրու սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սաթրը իչուն,

2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէյէրէ 6 ղր։
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիյէ։

Մէվատտը նաֆիայա տայիր մուսլահասան մէճճանէն գասպուլ օլունուպ, պիլ իֆթիխար տէրճ իտիլէճէք տիր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

Իտարէխանէսի Օրամպօյտտ Ֆիւրքճի խանընտա նումէրօ 7 տէ վէ Մարպասար եիճէ մէկթիւբ խանտա նումէրօ 26 տա տրր։ — Ղազէթամըզդա այիտ բեանֆեյի մէվատ հագգընտա, տօղրուտան տօղրույա իտարէխանէմիզտէ Տիգրան աղա ճիվէյէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը լազըմ կելէճէկի կիպի, բեր[illegible] Կ՚Մեքեաբիպին տախի անընճ նամընա կէօնտէրիրմէսի իգրիզա իտեր։

ԱՍԻԱՆԷ Ա ՄԱՐԹ

Խարիճիյէ նազրրը տէվլէթլու Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրի տիւնքիւ կիւն մապէյնի հիւմայունա ազիմէթլէ հուզուրու հազրէթի բատիշահիտէ ուզուն միւտտէթ պազը խուսուսաթը մուհիմ մէյի ուրզ ու իսթիզանտէ պուլունարագ ավտէթ իյէմիշ տիր։

— Տէրտէսթի իճրա պուլունան ումում թէնգրհաթ ճիւմէսինտէն օլմագ իւզրէ, զապթիյէ նէզարէթիճէլիէսինճէ, եանի ումում վիլայաթը ճէլիյէ հէյէթի զապթէսինճէ տախի իճրայի թէնգրհ ու թասարրուֆ (էգոնոմի) իտիլէրէք, թախսիսաթը սէնէվիյէսի պուլունան 340 պին քէսէտէն 220 պին քէսէսի դաթ ու թէնզիլ օլունուպ, 120 պին քէսէսի պրագըլարը իչիտիմիշ տիր։

— Ցիւնքի բէնճէնպիհ կիւնիւ (ալաֆրանկա մարթ 14) իթալիա գրալը ճէտիտի հաշմէթլու Ումբերթօ հազրէթլէրինին օթուզ տէօրտիւնճիւ սիննինէ տուխուլի կիւնիւ օլմագ միւլապէսէսիյէ, պօղազտա պուլունան սէֆայինի էճնէպիյէ տօնատըլարագ, գարաղօլ սէֆինէի հիւմայունունտան տախի թօբլար աթըլմըշ վէ իթալիա սէֆարէթխանէսինէ մէմուրու մախսուս ֆէօնտէրիլիպ, մէրասիմի թէպրիք իճա օլունմուշ տուր։ Տիգդաթա շայան պիր շէյ տիր քի, գրալ Ումբերթօնուն բէտերի միւթէվէֆա վիգթօր Էմմանուէլ տախի ալաֆրանկա մարթ 14 տէ տօղմուշ իտի։

— Զարշէնպիհ կիւնիւ ճէնէրալ Սգօպէլէֆ ֆըրգասընտան պիր թապուր ասքէր տահա շըմէնըֆերլէ Այա Սթէֆանօսա վիւրուտ իթմիշ տիր։

— Կէչէնլէրտէ Լօնտրատան իքի գըթա ղայէթ ճէսիմ ֆըրգաթին, իչինտէ միւհիմմաթ տօլու օլտուղու հալտէ Պէչիգայա կէլմիշ օլուպ, օրատան Իզմիտ քէօրֆէզինտէ պուլունան զըրհը Ինկիլիզ տօնանմասը նէզտինէ կիթմէք իւզրէ, պու կիւն Զանագ գալէսինտէն կէչէճէքլէրի խապէր ալընմըշ տրր։ (Պասիրէթ)

— Կէչէնլէրտէ Ռումէլի թարիգիյէ աչըլմըշ օլան թէլէկրաֆ խաթթընը պու քէրրէ Ռուսչար Զօրլուտան եինէ Լգաթ ու թախրիպ իթտիքլէրինի թիւրք զաղէթալարը եազըյօրլար։

— Պէյնէլմիլէլ միւրասէլաթ վէ միւխապէրաթը թէսհիլ վէ բօսթալար ինթիզամաթընը թէքմիլ իչիւն իւք տէֆա օլմագ իւզրէ Բարիստէ պիր գօնֆէրանս թէշքիլ օլունաճագ, վէ պու գօնֆէրանսա թարաֆը տէվլէթը Ալիէտէն տախի բօսթա վէ թէլէկրաֆ նազրրը սաատէթլու Իզզէթ էֆէնտի մէմուր օլուպ Բարիսէ ազիմէթ իտէճէք տիր։ Այտըզըմզ մալիմաթա կէօրէ, նազրրը միւշարիէյէ բօսթա մէմուրլարընէն էն միւսթայիտլէրինտէն տէօրթ նէֆէր մէմուրու պիրլիքտէ ալըպ պունլարտան իքիսինի Բարիստէ վէ արիկէր իքիսինի տախի Լօնտրա վէ Պէրլինտէ բօսթա իտարէլէրինէ պրագարագ, օրալարընը բօսթաճա օլան ինթիզամաթընը թէմամըյլա էօյրէնտիքտէն սօնրա Տէրսաատէթտէ տախի թաթպիգաթընտա պու մէմուրլար իսթիխատամ օլունաճագ տրր։

Վ.-Գ.

— Պիր միւտտէթտէն պէրի շէհրիմիզտէ պուլունմագտա օլան ժէնէրալ Գրաբգա ճէնապլէրի ֆըրանսըզ վաբօրու իլէ չարշէնպիհ կիւնիւ Նաբօլիյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ տիր. միւմայիլէյհ ճէնէրալ Նաբօլիտէն Ֆրանսանընը Նիս շէհրինէ կիտճէք տիր քի ֆամիլեասը տախի օրատա իգամէթ իթմէքտէ պուլունուեօր։

— Սուրիա Մէպուսու խալիլ Ղանիմ էֆէնտի Ֆրանսայա կիթմէքտէ օլտուղու հալտէ, չարշէնպիհ կիւնքի Ֆրանսըզ վաբօրու իլէ շէհրիմիզտէն հարէքէթ իթմիշ տիր։

— Ղազի Օսման բաշա հազրէթլէրի Տէրսաատէթէ ավէլէթ իթտիքտէ, պա իրատէի սէնիյէ խասսա օրտուլու Հիւմայունունա պաշ գօմանտան թայրին օլունաճագ տրր։

— Էլիգրն նամ Ինկիլիզ ավիզօ վաբօրու չարշէնպիհ կիւնիւ Մալթատան կէլմէքտէ օլտուղու հալտէ լիմանընմըզդա միւվասէլէթ իթմիշ տիր։

— Պանգը Օսմանի, Էտիրնէ շիւպէսինի աչմըշ օլտուղու վէճճէլ, Ռուսճուգ շիւպէսինի տախի անգարիպ աչմագ նիհէթինտէ տիր. Ռուսճուգ շիւպէսինին մէմուրլարը պունտան ադամ վաբնաճա կէլմիշ իտիլէր։

— Միրալայ Հասան պէյին Տէվէ պօյնու վագասը միւթէհասիսֆէսինտէն տօլայը տիվանը հարպ հուզուրունտա մուհաքէմէյէ չէքիլմիշ օլտուղունու տիւնքի նիւսխէսիզտէ եազմըշ բարդ. պու Հասան պէյ, միւթէվէֆա Հիւսէյին Աֆնի բաշանըն գայնը միրալայ Հասան պէյ օլտուղու սօնրատան անլաշըլմըշ տրր։

— Պու կիճէ Գալաթատա տօղրու եօլտա հարիգ զուհուր իսիւպ, Արգատի գաղինօսու իլէ ալթը տիւքքեան միւհթերիգ օլմուշ տուր։

— Զարշէնպիհ կիճէսի Ալի պէյ քէօյիւ գուրպինտէ օն նէֆէր էրմէնի տաղտան Այա Սթէֆանօսա կիթմէքտէ իքէն, պունլարտան իքիսի կէրի գալմըշ օլմաղա, սէքիզ նէֆէր մուհաճիր պունլարընը իւզերինէ հիւճում խտուպ, թէքմիլէն սօյտուղտան սօնրա, պօղազլամագ իւզրէ, մերգում իքի նէֆէր էրմէնիյի տէնիզ սահիլինէ կէօթիւրիւլրէր. ֆագաթ էրմէնիլեր եիւզմէք պիլտիքլէրինտէն, պիր թագրիպ տէնիզ աթլայըպ, թախլիսի ճանա մուվաֆֆագ օլուրլար. մերգում մուհաճիրլերտէն իւչ նէֆէրի տիւնքի կիւն թէվզըֆ օլունմուշ տուր։

— Մագրի քէօյ ահալիսի վէ օրալարտա պուլունան մուհաճիրան իհթիյաճաթը իչիւն եէվմի օլ թարաֆա 800 օգդա էքմէք վէ 10 չուվալ ուն կէտնտէրիմէսինէ, շէհիր էմանէթի թարաֆընտան պունտան ադամ միւսաատ օլունմուշ իքէն, Ռուս խաթթլարընա կէօթիւրիւմէսի խէվֆիյէ, պու գատարճըգ էրզագընը տախի նագլինճէ զապթիյէ մէմուրլարը թարաֆընտան միւշքիլաթ իգա օլունմագտա վէ պու իսկ Մագրի քէօյ էհալիսի իչիւն խայրճա մուճիպի էնտիշէ օլտուղու իչիտիլիյօր։

— Ցապպաղ սէնաաթընընը թէրագդրսը մագսէտիյէ մամուլաթը տապպաղիյէսինին իշպու 94 սէնէսի մարթընտան իթիպարէն տամզա ըէսմինտէն մուաֆիյէթի, մուդթէզայի իտարէի սէնիյէտէն պուլունմուշ օլմաղա, իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար գըլընը։

— Պասիրէթտէ օգունտուղունա կէօրէ, պու մուհարէպէտէն տօլայը պէօյիւք քիւչիւք գօմանտան վէ զապթան վէ մէմուրինի սարրէնին մուճաքէմէլերի իչիւն կէչէնտէ պա իրատէի սէնիյէ թէչքիլ պույրուլան Ռումէլի վէ Անատօլու տիվանը հարպլարը ըէիսլերի իլէ աղասընտան պաղրլարը հուզուրու հիւմայունա ճէլպ օլունուպ, մուհաքէմէլերի իճապ իտէնլեր հէր հանկը ըիթպէտէն պուլունուրսա պուլունսուն, գաթան խաթը վէ կէօնիլէ պագըմայարագ, վէ հաթթա պու պապտէ զաթը շահանէլերինէ թէալլուգ իտէն պիր մէսէլէ զուհուրինտէ հուզուրու հիւմայունլարընա միւրաճաաթտան ասլա չէքինմէյէրէք, մուհաքէմէլերինին քէմալը ատալէթլէ իճրասընա տաիր թարաֆը հազրէթի բատիշահիտէն էվամիրի չէտիտէ իթա պույրուլմուշ տուր։

— Էվվէլքի կիճէ սապահլայըն սաաթ տօգուզ բատտէլերինտէ պիրտէն պիրէ զուհուր իտէն ֆուրթունանընը չիտտէթինէ մէպնի, էէնիդաբու սահիլինտէ լէնկէրէնտաղ պուլունան տէօրթ պին գըյէ քէօմիւրիւ համիլ պիր գըթա Սիլիվրի գայրը զարգ օլմուշ, իսէ տէ, տէրունինտէ պուլունան թայիֆէլէրի գուրթարըլմըշ տրր։

— Պազը մուհաճիրլերին եէնիտէն քիլիսա թագըմըրը սաթմագտա օլտուգլարը, վէ եզ ճիւմլէ տիւնքի կիւն գույումմուլար չարչըսընտա պիր մուհաճիր, քէնտիսինէ կէօյա պապասընտան միրաս գալմըշ տրր տէյէրէք, պիր սկիհ վէ ֆու նէվ պազը սայիր կիւմիւշ թագըմըրը կիզլիճէ սաթմագտա պուլունտուղու կէօրիւմիւշ տիր։

— Պու սապահքի բօսթա իլէ ալտրղըմըզ Ֆրանսըզ ղազէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ, Խըտիվի Մըսրը հազրէթլէրի ալէյհինտէ վուգու պուլան իթթիհամաթա ճէվապ վերմէք իւզրէ, թարաֆը հազրէթի բատիշահիտէն Տէրսաատէթէ տավէթ օլունմուշ տուր։ Խըտիվի միւշարիէյհ պու շէյ իչին պիղզաթ Տէրսաատէթէ կէլմէք բէք խաթէմէյօր իմիշ. պու խուսուստա տէօրտիւնճիւ սահիֆէմիզտէ պազը մալիմաթ կէօրիւլէճէք տիր։

Լօնտրատան մարթ 8 թարիխլի պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Կըբանտիւք Նիգօլանընը չիմախէ տէկին Տէրսաատէթէ կէլմէմէսինին սեպէպի, զաթը հազրէթի բատիշահի, կէանտիւքիւն մայէթինի Տէրսաատէթէ գապուլ իթմէմէսինէ մէպնի իմիշ։

Սիւլէյման բաշանընը կէօյա էլի այազը պաղլանըպ պիր չուվալա գօնուլարագ Զանագ Գալէտէ տէնիզէ աթըլմըշ վէ պօղուլմուշ օլտուղունու Գօէնիչէ Ցայմունկ ղազէթասընընը Պէյօղլու մուխպիրի եազըյօր իսկ տէ պունա էմնիյէթ օլունմամազ։ Սիւլէյման բաշանընը բօլիթիգաճա օլան գապահաթը, զաթը հազրէթի բատիշահիյիթախթտանաշաղրալմագ իմիշ, վէ պու շէյ, իւզերինտէ պուլունան քեաղրտլարտան իսպաթ օլունմուշ իմիշ։

Լօնտրատան մարթ 6 թարիխլի պիր թէլէկրաֆ, Բարիս սէֆիրի լորտ Լայնսընը չէհիրի մէգբիւրտէ պուլունմագտա օլտուղունու խապէր վերիյօր։ Ֆրանսա վէ Իթալիա տէվլէթլէրի, Տէրսաատէթ պօղազը իլէ Զանագ գալէ պօղազընընը պիթթրաֆլրգ հալինէ վազ օլունմասընը թէքլիֆ իտէճէքլէրինի Սթանտարտ ղազէթասը մէնպաի մէվսուգէտէն ալարագ խապէր վերիյօր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Վիէննա 11 մարթ

Աւսթրիա վէքեալէթ հէյէթինին Պիւտճէ գօմիսիօնունտա, Գօնթ Անտրասի, քէնտիսինէ վագը օլան պաղը սիւալլերը ճէվապէն, Աւսթրիա հիւքիւմէթինին Պօսնաեա ասքէր իտխալ իթմէք նիյէթինտէ օլմասընընը պէյան իթտի։ Աւսթրիա իլանը հարպտան էվվէլ քէնտի մէնֆաաթլարընը Ռուսիաեա պէյան իթմիշ վէ պունլար հագգը թանընըմըզ տրր։ Պատէհու Գօնթ Անտրասի տէտի քի, Աւսթրիա հիւքիւմէթի, 60 միլեօն ֆիօրինլիգ գրէտիթօ գապուլ օլունտուղու կիպի օրտուլու հարպ հալինէ գօմագ նիյէթինտէ տէյիլ տիր։ Հիւքիւմէթին պու գրէտիթոյու թալէպ իթմէքտէն մագսէտի, տէվլէթ քէնտի մէնֆէաթինի գաթիէն մուհաֆազա իթմէյէ միւգտէթիր օլտուղունու ալէմ իլպաթ իթմէք տիր։

Ցագաթ, տէտի Գօնթ Անտրասի, հէր թարաֆը մէմնուն իտէճէք պիր սուրէթտէ մէսէլէյի թէավիյէ իտէպիլէճէյի մէմուլ օլան Գօնկրէնին իճթիմաընան էվվէլ օրտուլու հարպ հալինէ գօմագ վէ Խպատէհու տաղրթմագ էօյլէ պիր թէտպիր օլաճագ տրր քի հիւքիւմէթ պունուն մէսուլյէթինի իւզերինէ ալամագ։ Գօնթ Անտրասի նուրթգունա խիթամ վերերէք, օրտուլու հարպ հալինէ գօմագ իչիւն պաղը թէտապիր իթթիխազ վէ ասքէրին մըգտար վէ հարէքէթի թային օլունմուշ օլմասը հագգընտա տէվրան իտէն ռիվայաթը թէքզիպ իթտի։

(Աւսթրիա հիւքիւմէթինին թալէպ իթտիյի գրէտիթօ իչթէ պու պէյանաթ ագապինտէ գապուլ օլունմուշ տուր, նասըլ քի վիէննատան մարթ 12 թարիխլէ մէվրուտ պիր թէլէկրաֆ խապէր վերմիշ իտի։)

Ս. Բէթէրսպուրկ 14 մարթ

Աժանս Ռիւս ղազէթասը, Ռուսիա վէ Թիւրքիա պէյնինտէ խաֆի սուլհ շարթլարը վար օլտուղունու թէքզիպ իտիյօր։

Բարիզ 14 մարթ

Օսմանլը գօնսոլիտէսի
աչըլըշը 8 35
գաբանը 8 47 1/2

ՕՍՄԱՆԼԸ ԹԷԱԹՐՕՍՈՒ

1878 Մարթ 4 Ճումա. էրթ. ագշամ

ԻՀԹԻՅԱՐ ՕՆ ՊԱՇԸ

Տրամ պէյ բէրտէ

ԻԽԹԱՐ

Թաշրատա պուլունան ապօնէլէրիմիզին էքսէրիսինին միւսաէթլէրի խիթամ պուլմուշ օլտուղու հալտէ։ Հէնիւզ տէյնլէրինի թէսվիյէ իթմէմիշ օլտուգլարընատան, թէքբատ վէ մուհարրէրաթ իլէ ուղրաչմագա մահալ պրագմայարագ, լութֆէն ապօնէ պէտէլէրինի իտարէխանէմիզէ կէօնտէրմէյէրի չիտտէթլէ բէճա օլունուր։

ԳՈՒՎՎԷԹ ՝ ՀԱԳԳ՝

Շիմտիքի հուգուգչինալար էոյլէ քէչֆ իտէրլէր քի՝ պու գուվվէթ վէ հագգ հիսի՝ ինանլարը՝ հիյէթը իճթիմայէ յէ կէլտիքլէրի վագթլարտան հասրլ օլմուշ տուր։ Շիմտի պիզիմ պուլունտուղումուզ վէ եաշատըղըմըզ վագթլարտա լաղըմ օլան չէյ գուվվէթ նէ վագթ տօղմուշ՝ հագգ նէ վագթ տօղմուշ օնու արամագ տէյիլ տիր՝ իլլա տիւնեայա գուվվէթ մի հիւքմ իտէյօր հագգ մը՝ օնու արամագ տրը։

Ինսան մուամէլաթընտա տայիմա հագգա միւհթաճ օլան՝ դայիֆ օլան վէ զայիֆ գալան թէրաֆ տրը։ Գուվվէթի քէնտի հագգընը տայիմա մուհաֆազա իտէպիլիր՝ պիր զայըֆըն հագգընը հագգ իթմէյէ տէ մուաֆէթ իտպիլիր՝ ֆագաթ գուվվէթինն սուի իսթիմալի իլէ՝ պաղդասընն հագգընը տա իպթալ իտէպիլիր։ Ինսանճասը տա պէօյլէ՝ տէվլէթճէսի տէ պէօյլէ օլտուղու հալտէ՝ շիմտի Ֆրանսա հիւքմ իտէն հագգ մը տրը գուվվէթ մի տիր՝ պու մէսէլէ պիթթապի զուհուրա կէլիր։

Պունտան ագտէմ Հէրսէք իսթիլալը իլէ շարգ մէսէլէսի թէքրար մէյտանա չըգտրգտա՝ Էվրօբա տէվլէթլէրի պունա տա պիր հագգ վէ գուվվէթ մէսէլէսի նաղարը իլէ պագտրլար՝ վէ պագտրլար կէօրտիւլէր քի պիր թէրաֆ սիլահը պիր թէրաֆ սիլահսըզ։ Վէ օ ճիհէթէ պիր թէրաֆ գուվվէթի պիր թարաֆ զայիֆ։ պիր թէրֆա սիլահսմագ հագգ՝ օ պիր թարաֆա սիլահսլանմագ գապահաթ։ պէօյլէ պիր հալ միւճէրրէտ մէմալիքի շարգիյէյէ մախսուս օլտուղունտան՝ Էվրօբալըլար ղիյատէ զայիֆ վէ սիլահսըզ թարաֆա թէվէճճիւհ կէօսթէրտիլէր։ զայիֆին մուհաֆազասը իչիւն տէվլէթլէր այրը այրը պիրէր թէտպիր տիւշիւնտիւլէր իսէ տէ՝ իչին ումումի պիր թէտպիրէ միւհթաճ օլտուղու տա աղնաչըլտըղընտան՝ Օթանպօլտա պիր գօնֆէրանս թէշքիլ իթտիլէր քի՝ ումում Էվրօբա հիյէթինն թէճէմմիւիւ տէմէք օլաճաղընտան՝ օնտա վէրիլէճէք գարարլար տա պիրէր թէտպիրի ումումի ատտ օլունաճագտը։

Պու գարարլար շիւպհէսիզ զայիֆին հագգընը մուհաֆազա իչիւն իտի՝ հալ պու քի՝ ալթը տէվլէթ մուվաճէհէսինտէ տէ պիր տէվլէթ էլվէթտէ զայիֆ գալաճաղընտան՝ վէ պու տէվլէթ տէ Օսմանլը օլտուղունտան՝ Օսմանլը գուվվէթլի՝ օլուպ տա զայիֆէ զատր իտէր տէ Էվրօբա գուվվէթի օլուպ տա Օսմանլըյա զատր իտէմէզ մի։ պու միւթալաա հասրլ օլուպ Օսմանլը՝ գօնֆէրանսըն էն սոն գարարլարընը գապուլ իտէմէզ օլտու՝ վէ մէսէլէնին հալի մուհարէպէյէ իհալէ օլունմագ լազըմ կէլտի՝ գուսուրու մալիմ։

Լաքին մուհարէպէտէն տէ պաշգա պիր նէթիճէ հասրլ օլտու։ Օսմանլը գուվվէթի իքէն՝ զայիֆ տիւշտիւ՝ վէ Էվրօբա պագտը կէօրտիւ քի՝ մուհարէպէտէն էվվէլ Օսմանլըյա նիպպէթլէ զայիֆ օլան մուհարէպէտէն սօնրա Օսմանլրտան տահա գուվվէթի գօրաճագ՝ պունու տա հագգ կէօրմէյիպ՝ շիմտի պունուն տա թէսվիյէսի իչիւն պիր գօնֆէրանս եա գօնկրէ թէճէմմիւինէ տահա լուզում կէօրիւնտիւ։ Բէք ալա՝ ֆարզ իտէլիմ քի պու գօնֆէրանս իհգագը հագգ իտէճէք՝ լաքին իչին պաշանկրճը բէք տէ պունա տէլալէթ իթմէյօր։ Պունտա տա արանան՝ հագգ օլմայըպ եինէ գուվվէթ օլաճագ կիպի կէօրիւնէյօր՝ իչթէ պու տէլալէթլէր։

Ինկիլիզ տէյօր քի՝ տիւնեատա պէնտէն զէնկին՝ պէնտէն գուտրէթլի պիր տէվլէթ եօգ տուր՝ պիր քէրրէ պէն պիր չէյ աթըլմայըմ՝ վէ քէսէվին աղղընը աչմայըմ՝ օն սէնէ տէ տայանապիլիրիմ՝ եիրմի սէնէ տէ՝ նասրլ քի պու տէհրին իպթիտասընտա պունու պիլ ֆիիլ տէ իսպաթ իթտիմ իսէ։

Պէնտէ օլան զըրհը տօնանմա՝ թօր՝ թիւֆէնք՝ միւհիմմաթ քիմսէտէ եօգ տուր՝ հէրսինին բաբասը տա թիւքէնիր միւհիմմաթը տա՝ եալընըզ թիւքէնմէյէն պէնիմքի տիր։ ասքէրիմ եօգ ի՝ սէ բարամ վար՝ պու բարա իլէ տիւնէանընն հէր թէրաֆընտան միլիոնլար իլէ ատամ սիլահլար՝ ասքէր թէտարիք իտէպիլիրիմ վէ եիրմի սէնէ մուհարէպէ տէվամ իմսէ՝ էն սօնունտա էինէ մէյտան պէնտէ գալաճագ՝ իմտի գօնֆէրանսա կէլիրիմ ամմա՝ սէօզ պէնիմ օլաճագ։

Բուսիա տէյօր քի՝ տիւնեատա պէնտէն զիյատէ տինտար պիր տէվլէթ եօգ տուր՝ պէն տին ուղրունա չալըշըյօրում վէ պու ուղուրա իքի միլիոն տա սիւնկիթէտարիք իտէպիլիրիմ։ պէնիմ իչիւն չէյ՝ տաղ՝ տէնիզ՝ պօղաղ կիպի հուտուտալար ճօղրաֆիյատա հուտուտալար տրը՝ պէն տաղա թաշա պագմամ ինսանա պագարըմ։ պէնտէ մէմալիք խարթասընտան պաշգա՝ պիր տէ պիր տին խարթասը վար՝ ներէլէրէտէք տինտաշ պուլուր իսէմ պէնիմ հուտուտում օրալարատաք կիտէր։ իմտի գօնֆէրանսա կէլիրիմ ամմա պու չարթ ըլա կէլիրիմ։ պունու պիլին տէ գօնֆէրանսը իսթէրսէնիզ եաբրն իսթէրսէնիզ եաբմայըն։

Ալէմանեա տէյօր քի՝ պիրինիզ բարանըզա կիւվէնիյօրսունուզ օ պիրինիզ տինինիզէ՝ լաքին կէօրմէյօրմուսունուզ քի օն սէնէտէն պէրու Էվրօբատա պէնիմ թօրում՝ պէնիմ թիւֆէնկիմ՝ պէնիմ ասքէրիմ՝ նէ՝ իչէր կէօրտիւ։ գարատա պիրինճի գուվվէթի տէվլէթ շիմտի պէն իմ՝ նէ աղնարըմ պէն պու պիրինճիլիքտէն էյէր հէր չէյտէ պէնիմ ըէյիմ՝ պէնիմ սէօզիւմտէ պիրինճի օլմազա՝ իմտի գօնֆէրանսը գապուլ իտէրիմ ամմա՝ պէնիմ բայիթախթըմտա վէ պէնիմ ըյասէթիմ թահթընտա օլմագ իւզրէ։

Ֆրանսա տէմէք իսթէօր քի՝ 1789 տան պէրու պաղէն մատտէթէն ֆագաթ տայիմա մանէն Էվրօբատա հիւքմ իտէն պէն իմ։ Էվրօբանընն գուլլանտըղը լիսան պէնիմ՝ ուսուլ՝ ատաթ՝ էօյչու՝ թարթը պէնիմ՝ գօտլար՝ նիզամ՝ գանունլար պէնիմ՝ զէնաթ՝ մարիֆէթ պէնիմ՝ եավաշ եավաշ պիւթիւն Էվրօբա Ֆրանսըզլանընեօր խապէրինիզ եօգ։ Սիզ վարընն գըրբլընն՝ տէօքիւլիւն՝ սաչըլընն նէ՝ եաբարսանըզ եաբընն։ պէնիզ հիչ պիր չէյ սապիթ օլմամազ։ պէն պունտան էմին իմ քի՝ պիր գաչ սէնէ սօնրա օլաճագ չէյ իչին՝ աման պու կիւն օլսուն տէյի հիչ գայտ իթմէմ։ իմտի պէն տէ գօնֆէրանսա կէլիրիմ՝ ֆագաթ ատէթա պիր սէյիրճի կիպի՝ եախսա պէյուսմու կէօսթէրմէք իչին։ պաշգա պիր իշիմ եօգ տուր։

Ավսթրիա տէեօր քի՝ շարգ մէսէլէսի տէմէք՝ Ավսթրիա մէսէլէսի տէմէք տիր։ Բումանիա՝ Սըրպ՝ Դարատաղ պէնիմ վիւճուտիմէ պիթիչիք մէմալիքլէր տիր՝ շիմտի պիր տէ պիր Պուլկարիսթան պունարտա իլավէ օլունույօր։ պու տա Բուսիա տէմէք տիր։ Ինսանընն գօրու գըսսա պիր չէյ տիր։ լաքին էլինէ նէ գատար ուզունն պիր սըրզգ ալսա գօլունու օ գատար ուպթապիլիր՝ Պուլկարիսթան տա Բուսիանընն էլի իլէ պու մագամտա պուլունաճագ՝ իմտի Բուսիա էլինտէ օլան մըզրագ պէնիմ վիւճուտումա պաթաճագ՝ պու սէպէպտէն նուշի գօնֆէրանսա կէլիրիմ ամմա՝ քէնտիմի մուհաֆազա իթմէքտէն պաշգա պիր ֆիքը իլէ կէլէմմ։ պու մուհաֆազայա հէր նէ վասթթա պուլրսամ պէնիմ իչիւն մագսուլ տուր՝ Հէրսէք քի Պօնայը տա քէնտիմէ դալգան իթմէք լազըմ կէլիրսէ իտէճէյիմ։ պիրմիչ օլուն տա՝ օնա կէօրէ պէնի գօնֆէրանսա տավէթ իտին։

Իթալիա տէր քի՝ պէն Գրրըմ մուհարէպէսինէ տախի օլաչ վէ անտէն հասրլ օլան Բարիս ահանամէսինէ իմզա իտէլի պէօյիւք տէվլէթլէր սըրասընա կէչմէկ պաչաաքմ։ պունտան պէօյլէ տէ հէր Էվրօբա իճթիմաքնտա տա պէնիմ տէ հաղրը օմամ լազըմ տրը քի պէօյիւք տէվլէթլէր սըրասընտա պուլունտուղում սաթիթ օլսուն։ Ο պիր պէօյիւք տէվլէթլէրտէն հէր հանկըսը իսթէսէ գօնֆէրանսա կէլիպ սէյիրճի կիպի տուրապիլիր վէ պէօյիւքլիյինէ սէկթէ կէլմէզ՝ լաքին պէն գօնֆէրանսա կէլսէմ՝ եալընըզ պէօյիւքլիյիմիւ մուհաֆազա իթմէք իչին օլսուն պիր շէյ տէյճէճիյիմ՝ օնուն իչին գօնֆէրանսա պու՝ չարթ իլէ կէլէպիլիրիմ քի պէնիմտէ սէօզիւմտէյնէսին՝ վէ ըէյիմէ բայէթ օլսուն։

Եունան տա արայա կիրիպ տէեօր քի՝ պէն տէ պիր Էվրօբա գօնֆէրանսը մահսուլյում։ պէնի տէ տօղուրան Էվրօբա տրը։ վէ մատամ քի տօղուրաու՝ էլպէթտէ պէնի պէօյիւթէճէք տիր։ վէ մամուլ քի պէօյիւմէք զիատ պիր մէյտան պըրաղըլմագ իսէ՝ պէն նասրլ պէօյիւյէպիլիրիմ։ իմտի պէն տէ գօնֆէրանսա կէլէճէյիմ՝ պու գօնֆէրանս պիր Էվրօբա գօնֆէրանսը տրը՝ պէն տէ Էվրօբանընն էվատըրըմ՝ պէօյիւք տէվլէթլէր մագամընտա տէյլի իսէմ տէ՝ խանէ սահիպինին օղլու օմագ սըֆաթը իլէ օլսուն՝ միսաֆիրլէրին իչինտէ պիր իսքէմի տէ պանա վէրիմէլի տիր։

Սրբա կէլտի չիմտի պիզ՝ պիզ նէ՞ տէյիպ տէ գօնֆէրանսա կիտէճէյիզ։ եախսա գօնֆէրանս նէ՞ տէյիպ տէ եիւզիմիզէ պագճագ։ . . . . . Տահա էյի տիր քի պիզ պու սիւալի շիմտի պուրատա պըրագալըմ վէ գօնֆէրանսընը բրօթօգոլարընտան ճէվապընը պէքլէյէլիմ։

Հալ պու՝ քի՝ գօնֆէրանսա գուվվէ՞թ մի հիւքմ իտէճէք՝ հա՞գգ մը՝ պունու մէվզուու պահս իտէպիլիրիզ։ Անճագ պու տա մուխթարալը պիր մէսէլէ տիր։ Զիւնքի շիմտի Էվրօբատա եէնի եէնի հուգուգլար բէյտա օլտու՝ քի՝ պունտան պիր տէհրտէն աղ միւտաէթ պիլէ կէրի կիթսէք՝ պունլար պիր հուգուգ ատտ օլմատըգտան մատտա՝ հաթթա հուգուգուն ինքեարը ատտ օլունուրլար ըտը։ 1789 տա Էվրօբատա ճիւմհուրիյէթ օլմագ էն պէօյիւք պիր ճինայէթ իտի՝ օ գատարատագ քի՝ հէր տէվլէթլէր պիր եէրէ կէլիպ՝ պու ճինայէթին ճէզասընը վէրմէյէ դալգըըտրլար։ լաքին շիմտի ճիւմհուրիյէթ օլմագ ֆագիլէթ տիր։ 1804 տէն 1805 է գատար՝ իմբէրատօր օլմագ վէ պիր գալէմ ուճուս իլէ չու եա պու տէվլէթի մահվ իթմէք՝ չու եա պու տէվլէթին մէմալիքինի էլինտէն ալըպ չու եա պու տէվլէթէ վէրմէք զասիպլիք՝ ճէպպարըզ ըտը։ 1859 տան սոնրա պէօյլէ չէյլէր հիւբրիյէթ բէվէրիք ատտ օլունմաղա պաշլըսըտը։ 1848 տէն էվվէլ հիւքիւմտար օլմագ՝ տէսրօթ օլմագ ըտը։ 1848 տէն սոնրա հիւքիւմտար օլմագ՝ ահալիյէ գուլ օլմագ տէմէք օլտու։ Ահալի տէ էվվէլտէն թէպտալդ արանըպ՝ միլլէթլիք արանմաղ ըտը։ շիմտի թէպտալդ արանմայըպ միլլէթլիք արանընօր։

Էվվէլտէն տէվլէթին տէվլէթ միւտախէլէսի հագգսըզլըգ ատտ օլունուպ՝ շիմտի օ մագուլէ միւտախէլէլէրէ տէ հագգ գըյաֆէթի կիյտիրիլիյօր։

Էլհասըլ Էվրոբատա պունլարա պէնզէր տահա էօյլէ ճէսիմ թէպտիլիքլէր օլտու քի՝ պու տէհրին պիրինճի գօնկրէսի օլան 1815 տէ քի վիէննա գօնկրէսինէ տախիլ օլան տիւնեանընն պիրինճի խարիճիյէ նաղըրլարընը պիրինճի մուրախխասլարընը պու կիւնքի պիր գօնկրէյէ թային իթմէք գապիլ օլսա՝ օնլար պիլէ նէ՝ պիր աղըզ աչատիկիր նէ տէ պիր սէօզ սէօյլէյէպիլիր օլուրլար ըտը։

Իչթէ էօնիւմիզտէքի գօնկրէնին հալի տէ պու հալ օլաճաղընտան պու գօնկրէտէ հագգ տախի հիւքմ իտէճէք օլսա՝ էսկիտէն պէրու թապավուր օլունան հագգ օլմայըպ՝ պիր եէնի հագգ հիւքմիւ օլաճաղը պիզճէ շիւպհէսիզ տիր։

Վէ էյէր պու քէչֆիմիզ սահիհ իսէ՝ պիզճէ գօնֆէրանսընը օլմասընտան իսէ օլմամասը տահա խայրը կէօրիւնիր։

Պիզիմ իմզալատըղըմըզ չէրաիթի սուլէյիյէնին հէր ճիհէթի մալիմ կիպի տիր։ գօնֆէրանս պունլարտան պիր չէյ թէնզիլ իտէպիլէճէք մի։ մէմուլ իտէմէյիզ հաթթա պիր ազ եիւք տահա եիւքէթմէսինի տէ թէնզիլինտէն չօգտան վազ կէչտիք տէ տէյէպիլիրիզ։

Գարարըմըզը՝ տէրէճէսի նէ իսէ տէ ֆիմապատտ օնտան էօթէյէ կիթմէմէսինէ օլսուն գօնֆէրանս պիզէ պիր էմնիյէթը գավիյէ պուլատպիլիրսէ՝ պէօյիւք թէշէքքիւրլէր իթմէկլիյիզ՝ չիւնքի պու տէհրտէ պիզիմ իչիւն թէճէմմիւ իսէն գօնֆէրանսըրընն էն խայրըլըրը պու օլմուշ օլապիլիր։ Եունան՝ Մըսըր՝ ճէպէլը Լիպանան՝ Բումանիա՝ Սըրպ՝ Գարատաղ՝ Կիրիտ՝ պունլարընն հանկըսը Էվրոբա գօնֆէրանսընընն մահսուլլարը տէյիլ տիր։ տօղրուսու տիւշիւնէճէք չէյ։

Ց. ՎԱՐԴԱՆ

ԻՆԿԻԼԻԶ ԲՕԼԻԹԻԿԱՍԸ

Մարթ 3, Պիէն Բիւպլիքտէն.

Ինկիլթէրրատա սէրպէսթի թարգիտարանընընն ըէիսլէրինտէնՍԸ Ուիլեամ Արգուր՝ թայմզ զազէթասընա եազմըշ օլտուղու պիր ուղուն մէքթուպտա՝ Ինկիլթէրրա՝ Բուսիա վէ Թիւրքիա մուհարէպէսինին նէթիճէի վագրասընտան տիւշարը էնտիշէ օլմալը մատրգտան մատտա՝ հաթթա հուգուգուն ինքեարը ատտ օլունուրլար ըտը։ 1789 տա Էվրօբատա ճիւմհուրիյէթ օլմագ էն պէօյիւք պիր ճինայէթ իտի՝ օ գատարատագ քի՝ հէր տէվլէթլէր պիր եէրէ կէլիպ՝ պու ճինայէթին ճէզասընը վէրմէյէ դալգըըտրլար։ լաքին շիմտի ճիւմհուրիյէթ օլմագ ֆագիլէթ տիր։ 1804 տէն 1805 է գատար՝ իմբէրատօր օլմագ վէ պիր գալէմ ուճուս իլէ չու եա պու տէվլէթի մահվ իթմէք՝ չու եա պու տէվլէթին մէմալիքինի էլինտէն ալըպ չու եա պու տէվլէթէ վէրմէք զասիպլիք՝ ճէպպարըզ ըտը։ 1859 տան սոնրա պէօյլէ չէյլէր հիւբրիյէթ բէվէրիք ատտ օլունմաղա պաշլըսըտը։ 1848 տէն էվվէլ հիւքիւմտար օլմագ՝ տէսրօթ օլմագ ըտը։ 1848 տէն սոնրա հիւքիւմտար օլմագ՝ ահալիյէ գուլ օլմագ տէմէք օլտու։ Ահալի տէ էվվէլտէն թէպտալդ արանմաղ՝ միլլէթլիք արանմաղ ըտը։ շիմտի թէպտալդ արանմայըպ միլլէթլիք արանընօր։

Էվվէլտէն տէվլէթին տէվլէթ միւտախէլէսի հագգսըզլըգ ատտ օլունուպ՝ շիմտի օ մագուլէ միւտախէլէլէրէ տէ հագգ գըյաֆէթի կիյտիրիլիյօր։

Էլհասըլ Էվրոբատա պունլարա պէնզէր տահա էօյլէ ճէսիմ թէպտիլիքլէր օլտու քի՝ պու տէհրին պիրինճի գօնկրէսի օլան 1815 տէ քի վիէննա գօնկրէսինէ տախիլ օլան տիւնեանընն պիրինճի խարիճիյէ նաղըրլարընը պիրինճի մուրախխասլարընը պու կիւնքի պիր գօնկրէյէ թային իթմէք գապիլ օլսա՝ օնլար պիլէ նէ՝ պիր աղըզ աչատիկիր նէ տէ պիր սէօզ սէօյլէյէպիլիր օլուրլար ըտը։

Իչթէ էօնիւմիզտէքի գօնկրէնին հալի տէ պու հալ օլաճաղընտան պու գօնկրէտէ հագգ տախի հիւքմ իտէճէք օլսա՝ էսկիտէն պէրու թապավուր օլունան հագգ օլմայըպ՝ պիր եէնի հագգ հիւքմիւ օլաճաղը պիզճէ շիւպհէսիզ տիր։

Վէ էյէր պու քէչֆիմիզ սահիհ իսէ՝ պիզճէ գօնֆէրանսընը օլմասընտան իսէ օլմամասը տահա խայրը կէօրիւնիր։

Պիզիմ իմզալատըղըմըզ չէրաիթի սուլէյիյէնին հէր ճիհէթի մալիմ կիպի տիր։ գօնֆէրանս պունլարտան պիր չէյ թէնզիլ իտէպիլէճէք մի։ մէմուլ իտէմէյիզ հաթթա պիր ազ եիւք տահա եիւքէթմէսինի տէ թէնզիլինտէն չօգտան վազ կէչտիք տէ տէյէպիլիրիզ։

Գարարըմըզը՝ տէրէճէսի նէ իսէ տէ ֆիմապատտ օնտան էօթէյէ կիթմէմէսինէ օլսուն գօնֆէրանս պիզէ պիր էմնիյէթը գավիյէ պուլատպիլիրսէ՝ պէօյիւք թէշէքքիւրլէր իթմէկլիյիզ՝ չիւնքի պու տէհրտէ պիզիմ իչիւն թէճէմմիւ իսէն գօնֆէրանսընընն էն խայրըլըրը պու օլմուշ օլապիլիր։ Եունան՝ Մըսըր՝ ճէպէլը Լիպանան՝ Բումանիա՝ Սըրպ՝ Գարատաղ՝ Կիրիտ՝ պունլարընն հանկըսը Էվրոբա գօնֆէրանսընընն մահսուլլարը տէյիլ տիր։ տօղրուսու տիւշիւնէճէք չէյ։

Ց. ՎԱՐԴԱՆ

ԻՆԿԻԼԻԶ ԲՕԼԻԹԻԿԱՍԸ

Մարթ 3, Պիէն Բիւպլիքտէն.

Ինկիլթէրրատա սէրպէսթի թարգիտարանընընն ըէիսլէրինտէնՍԸ Ուիլեամ Արգուր՝ թայմզ զազէթասընա եազմըշ օլտուղու պիր ուղուն մէքթուպտա՝ Ինկիլթէրրա՝ Բուսիա վէ Թիւրքիա մուհարէպէսինին նէթիճէի վագրասընտան տիւշարը էնտիշէ օլմալը

վէ քէնտի հայրիյէթինէ խալել կէթիրիլմիշ ատտ իթմէլի տիր տէյի պազը զաղէթալարընն վէ հիւքիւմէթ ըթարֆատարանընընն ահալի պէյնինտէ թատամ իթմէք իսթէտիքլէրի էֆքեարա գարշը շիտատէթլի վէ էրէյիճ մէհարէթթէ բրօթէսթօ իտէեօր։

Զաղէթամըզը օգուլանլարա մալիւմ օլտուղու՝ վէճհ իլէ՝ Ինկիլթէրրա սէրպէսթի թարգիտարանընան՝ զան չէտիտ Բուսիա մուհիպպէրինի պէր թարաֆ իտէրէք՝ տէլէ ումում սէրպէսթի թարգիտարընընն տավասը՝ պիզիմ տախի իմիզամ իթմիշ օլտուղումուզ տավա տրը։ Ինկիլթէրրա՝ Բուսիա վէ Թիւրքիա մուհարէպէսինէ պագատար օլան տուէլի զարպիյէնին հիչ պիրինտէն պու չէյ նէ զիատ վէ նէ տէ էքսիք տլագատար տրը։ Ինկիլիզ մէնաֆիի խուսուսի պիր սուրէթի հայիզ չէյլէր տէյիլ տիր։ Ինկիլիթէրրանընն մէնաֆիի տախի էրրօբա մէնաֆիինտէն իպարէթ տիր։ պունտան իլէրի թէճավուզ իտէրէք Ինկիլթէրրանընն հիւքիւմէթ թարգիտարանը (եանի թօրիկէր) մէնաֆիի գատիմէ վէ մէֆրուզէի՝ մէնաֆիի սահիհէ վէ ասլիյէ ատտ ու իթիպար իթմիշ օլմուշլար տրը։

Սըր Ուիլեամ Արգուր սէրահէթէն պէեան իտէեօր քի Թիւրքիայը մուհաֆազասը պրրսագրագ՝ լօրդ Պիգ օնսֆիլա դապինէթօսու վէ բարլամէնթօնուն հիւքիւմէթ միսայիտ օլան էքսէրիյէթի՝ Օսմանը տէվլէթինին մաղլուպիյէթինի վէ մահվընը ազրգան աչրղա գապուլ իթմիշ օլմուշլար տրը։ 1876 մայիս ամլընտա Պուլկարիսթան վագասը միւթէսսիֆլիսինէն ակրթայ ագտէմ՝ Ինկիլիզ գապինէթօսու Պապը Ագիյէ խապէր վէրիյօր իտի քի՝ Բուսիա Թիւրքիա իւզերինէ թէարրուզ իթտիքտէ՝ Ինկիլթէրրա թէրաֆընտան պիր մատտի մուավէնէթ պէքլէմէմէլի տիր։

Ինկիլիզ հիւքիւմէթի շու պէեանթը՝ 1856 մուահէտնամէսընը վէ պա խուսուս Ֆրանսա Ինկիլթէրրա վէ Ավսթրիա պէյնինտէ ատտ օլունան խուսուսի մուահէտնինն ահքամընը իրլալ իթմիշ օլտու։ Չիւնքի պու մուահէտ ահքամընճա՝ միւշարիլէյհ իչ տէվլէթլէր՝ տէվլէթի Օսմանիյէնին թէմամիյէթի միւքիյէսինէ խալել կէթիրէն հէր նէվ Հարէքէթի պիր հարպ վէսիլէսի (գազիւս պէլլի) ատտ իտէճէլլէր իտի՝ Մուահէտնամէ պու սուրէթլէ բիայէթ օլունմայաճայը 1877 սէնէսինին իլք այլարընտա աչիքտար օլտու։

Ինկիլիզ բօլիթիգասը տիդգաթա չայան պիր սուրէթտէ բութըլահաթընը տէյիշտիրմիշ տիր։ օլ վագրթտան պէրի նէ «Տէվլէթի Օսմանիյէնին թէմամիյէթ վէ իսթիգլալը» վէ նէ տէ «1856 մուահէտնամէնտան հուսուլէ կէլէն թէահհիւտաթ» քէլիմէլէրի իչինտէ՝ իլլա պունլարընն եէրինէ «Ինկիլիզ մէնաֆիինան մուհաֆազասը» քէլիմէսի գօնտու։

Էվվէլքի ըսթըլահաթ նէ գատար ազ հագգը իտի իսէ՝ չու սօն ըսթըլահ տախի հէման օ գատար ազ հագգը տրը։ Զիրա գապիլ տիր քի — հէր նէ գատար պու տախի հէր վագթ օլմազ իսէ տէ — գապիլ տիր քի՝ Ինկիլթէրրա քէնտի թէահհիւտաթը ալէնիյէսինի մուհաֆազա վէ իճրա իթմէք իչին մէյտանա աթըլ-

սքն. Ֆագաթ անլաշբլամազ քի Ինկիլթերրա պու կիւն պիր թագըմ մազնուն վէ մէֆրուզ մէնաֆիին մուհաֆազասը իչին նա՞սըլ մուհարէպէ իտէճէք տիր, նէ վագըթ քի, պունլարըն թէհտիտ օլունտուզնու Ռուսիա վէ Թիւրքիա մուհարէպէսինին պիտաեթինտէն պէրի պիլիր իտի։

1877 Մայիս այընտա լորտ Տէրպի, Ինկիլթերրանըն պիթարաֆլըգ մէսլէքինի թէրք իթմէմէսի մաթլուպ օլտուգտա բիայէթ ի-տիլմէսի լազըմ կէլէն նօգթալարը Ռուսիաեա իչար ու պէէան իթ-տի։ Տիգդաթ ճէլպ իտէճէք պիր չէյ տիր քի, Լ. Տէրպինին մէղ-քիւր թէլէկրաֆնամէսինտէ, «Տէվ-լէթի Օսմանիէէնին թէմամիեէթի միլքիեէ վէ իսթիգլալընտան» պահս օլունմամըշ տըր։ Ռուսիա 1877 հազիրան այընտա կէօն-տէրմիշ օլտուզու պիր թէլէկրաֆ-նամէտէ, լորտ Տէրպիեէ ճէվա-պէն, միւշարիլէյհին իչար իյլէ-տիյի նօգթալարա բիայէթ իթմէ-եի թէահիւտ իյլէտի. լորտ Տէր-պինին իչար իթտիյի նօգթալար, Մըսրը, Տէրսաատէթ վէ պօղազ-լար իչի։ Տէրսաատէթ անճագ մուվագգաթէն վէ օ տախի հինի հաճլթատէ զապթ օլունանճագ ի-տի. պօղազլար մէսէլէսի իսէ էվ-ըօրանըն միւզաքէրէսինէ իհալէ օլունանճագ իտի։

Հէմանօ վագըթտա, Մ. Լէ-յարտ լորտ Տէրպիյէ խապէր վէր-տի քի, Պուլղարիսթան իմարէթի Ռուս տիբլօմատիասընըն թարիֆի վէճհլէ, Սէլանիք վէ Էտիրնէ վիլայէթընը շամիլ օլարագ, Ս. տալար տէնիզինէ գատար կիտէ-ճէք տիր։ Ինկիլիզ հիւքիւմէթի պունլարա գարշը բրօթէսթօ իթ-մէյիպ, սիքի թիւ իխթիյար իթ-տի։ Նասըլ օլապիլիր քի, տէյօր Սըր Ուիլեամ Արգուր, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի քէնտի մէնաֆի վէ հայսիյէթինի իխլալ իտիյօր տէ-սին էօյլէ չարթլոր իչին քի, 1877 հազիրան այընտա քէնտի-սինէ թէպլիզ օլունան չարթլար-տան բէք ֆարգը չէյլէր տէյիլ տիր։ Աքիամիլէյհ սըր Ուիլեամ պունտան չու նէթիճէյի չըգարը-յօր քի Ինկիլթերրանըն չիմտի ուհարէպէ իթմէէ հագգը եգ-աուր։

Սըր Ուիլեամ Արգուրուն չու միւթալաասը պիզէ բէք հագգը կէօրիւնիւյօր։ Ընճագ չուրասը վար տըր քի, միւմիլէյհ, հէր քէս հէր չէյի քէնտիսի գատար սօուգ գանլա թահթը միւթա-լաեա ալամազ օլտուզունու տերիսաթը իթմէյօր։ Լյէր ա-տէմլեր վէ հիւքիւմէթլեր, քէն-տի իշլերինտէ բաճան տէյիլէն չէյտէն պաշգա պիր չէյ թանը-մասա իտիլեր, չիւպհէ եօգ տուր քի Ինկիլթերրա թէատրիքեաթը հարպիյէ իչիւն միլեօնլար սարֆ իտէճէք եէրտէ, անլերի. մէսէլա Ինկիլթերրատա պօշ գալան ամէ-լէնին սըգընթըսը աղալթմաղա վէ եախատ պու նէվ սաիր պիր ինսանիյէթբէրվերանէ մագսէտ գուլլանը իտի։ Ֆագաթ պէնի պէշէրին գարարլարը իչինտէ սաիր միւթալաալար տախի վար տըր. էսքի զիւիւմլեր, մէքթէպ-լերտէ էօյրէնիլէն չէյլեր վէ չէ-բէֆի զաթի, պունլար նաղարը տիգդաթա ալընաճագ չէյլեր տիր։

Ինկիլթերրատա էօյլէ պիր էս-քի զիւիւմ վար տըր քի, Ռուս-լար Ինկիլթերրայը թէհտիտ իթ-մէյինճէ Տէրսաատէթ կիրէմէզ-լեր. պիւթիւն Ինկիլիզլեր մէք-թէպտէ էօյրէնմիշլեր տիր քի, Ռուսիանըն հարպ սէֆայինի Ագ-տէնիզ կիրտիքտէ, քէնտիլերինին վաթանը օլան Ինկիլթերրա թէհ-լիքէյէ տիւշար օլաճագ տըր. Վիգթօրիա գրալիչա հազրէթլե-րինին պիր խայլը թէպասը վար տըր քի Ինկիլթերրանըն պահրի-յէճէճ օլան ըուճհանիյէթինի վէ Ինկիլիզ տէվլէթինի (Ռուլ-Ֆրի-թանա) մուհաֆազա իթմէք իչին ճանլարընը թէհլիքէսէ գօմազա հազրը տըրլար։

Իգրար իթմէլի տիր քի Ինկի-լիզ վաթանբէրվերլերինին (չօվէն) գօրգուլարը պիւթիւն պիւթիւնէ պի էսաս տէյիլ տիր։ Ժօղֆ տը Մէթրը տէյօր քի, «Ռուսուն ար-զուսու հուտուտ թանըմազ»։ Հաթթա պազը ղազէթալար, Ս. Դերեգմանը գուրթարմագ իչիւն ժէնէրալ կուրգօեու երուսաղէմ կէօնտէրէճէք օլտուլար. էյէր Սլավըզ, իսթէսինինք եաբմազա պրագըլը իսէ, Ամլանթիգ տէ-նիֆինէ գատար Ռուսիաեա իլհագ իտիւպ, պու տէնիզին հուտու-տու թապիիյէ օլտուզունու իտ-տաա իտէճէք տիր, չիւնքի Պօր-տատա վէ Հավրտա Ռուս վար տըր։

Սլավըզըն պու սուրէթլէ քէս-պի վիւսաթ իթմէսի, վէ Մոսգոֆ-լուզուն չու խահիշի էլպէթթէ էէրօբա իչիւն պիր թէհլիքէ տիր, պիզ պունու ինքեար իթմէյիզ։ Ֆագաթ չու հարէքէթի մէն իթ-մէք իչիւն պէլքի հարպտան պաշ-գա տահա միւէսսիր չարէլէր վար տըր։ Գուվվէթէ անճագ էն սօն-ըա վէ օ տա պիր թէտաֆիի սի-լահ կիպի միւրաճաաթ օլունմադ լազըմ տըր։

Իմտի, մատեմ քի չիմտի ին-կիլթերրանըն մէնաֆիի — կէրէք ասլի օլսուն կէրէք մէֆրուզ,— թէհտիտ օլունմամագտա տըր, պիւթիւն Էէրօբա կիպի Ինկիլ-թերրանըն տախի սիլահա սարբը-մազա հագգը եօգ տուր, հաթ-թա չօգ միւթալաալարա մէպնի, գէլլէճը գէնընտան չէգարմամալը տըր։ Մէտէնիյէթի զարպիյէ ի-չիւն Սլավըզ սահիհէն պիր թէհ-լիքէ օլտուզու կիւն, պիզ գան-մըշզէ քի պիւթիւն Էէրօբանըն էօնինէ կէրիլճէճէք տիր։ Ռու-սիանըն չիմտիքի պէօյիք մէմա-լիքի, միւճէրրէտ բարչա բար-չա օլաճագ վէ տաղրլաճագ տըր։ Խարիճտ տիւշմէնտէն պաշ-գա պիր չէյի օլմայաճագ տըր։ Տախիլտէ իսէ սէրպէսթի թօիու-մու Ռուսիատա եաեըլմազա պաշ-լամըշ տըր վէ շու հարէքէթ քէս-պի ճէսամէթ իթտիքտէ, գօնչու-լարը եանի Սլավըզըն հարէքէ-թինտէն գօրգանլար, ույգուլարը-նը բահաթ ույուսապիլիրլեր։

. . . Խմբագիր էֆէնտի.

Ձեր պատուական լրագրոյն 192 րդ թերթին մէջ կարդացի Պալ-թայեան Պ. Կարպետի ստորագ-րութեամբ նամակ մը, որ իւր խախուտ և անհիմն ու բոլորովին ստութեան աղբիւրէ մը բղխած անզօր փաստերովը՝ զորս փաստ անուանելն անգամ կ'ամչնամ, դիմելն Թաղ. խորհրդոյ կողմանէ առ Ս. Պատրիարքն ուղղուած ու Ձեր պատուական թերթին մէջ հրատարակուած գրութիւնը ա-տելի կուզէ։ Նոյն գրութեան ճըշ-մարտութիւնը իւր մէջն է, այն է փոխ առաջնորդ Ս. Հօր և Թաղ. խորհրդոյ համօրէն անդամոց ըս-տորագրութիւնը. ուստի այդ մա-սին խօսելը ատելիրդ կը համարիմ, վասն զի որչափ տխմար և տգէտ բլալու է ընթերցող մը, որ նոյն ստորագրութիւններուն յարգ չը տայով՝ Պալթայեանի առանձին ստորագրութիւնը պատուէ, որ ինքզինքը իւր անվայել գործե-րուն մէջ արդարացնելու միջոց մը չգտնելով՝ կը յանդգնի ուրիշնե-րուն վրայ զրպարտութիւններ ը-նել։ Թաղ. խորհրդոյ գրգռիթիւնը ամենեին սուտ չէ, միայն պա-կաս է, վասն զի նոյն սոսկալի և ահռելի դէպքէն քանի մը օր ետ-քը գիշերուան ժամը վեցին ա-տեենները քանի մը պատուակից ընկերներու այսինքն սրիկաներու հետ մէկտեղ նուագարաններով առաջնորդարան կերթայ և ամեն չարութեան մէջ իւր միակ պաշ-պանը եղող վեցհարուածեանը ետեւէ ետեւ պարպելով՝ փոխ ա-ռաջնորդ հօր օճիքէն կը բռնէ ու կ'ստիպէ զայն «հօռա» ցատ-կելու, ահաւասիկ նոյն գրութեան պակասութիւնը, որ այս յիշա-տակութեան և ըստ գործողին գովութեան արժանի դէպքը իւր մէջ չէր պարունակեր. Պարոն Պալթայեան Ձեղմէ աւելի եռ կը մտածեմ թէ ասոր դէմ ինչ փաս-տեր պիտի բերես, և ինչպէս պիտի ուրանաս որուն ստուգու-թեանը կը վկայ ձեր ատրճանա-կին և նուագարանին ձայնէն անհանգիստ եղող դրացիներն ու գիւղացիները, այնպէս որ բո-լոր մայրաքաղաքս եկող գիւղա-ցիներուն պատմութեան առաջին նիւթն եղած է ձեր անվայել գոր-ծերը։

Սակայն իմ զարմանքս շարժո-ղը աւելի սա է թէ ի՞նչպէս կրլլայ որ Թաղ. խորհրդոյ կողմանէ տեղի ունեցած գրութիւն մը Շա-րապխանեան Առաքել էֆէնտիի կընծայուի, բարեկամ չըլլայ որ իբրև խոհուն և բանականի գը-լուխ վրադ կրած անբանի գլուխ կամ թէ ձեր յիշած անաղայիրի դդումներէն մին ըլլայ։

Կրսէք թէ Շարապխանեանը ա-ռանց Հոդաբարձութեան հաճու-թիւնը ստանալու բերաւ Տաճկա-բան դասատուն, զարմանալի՞ բան, չէ՞ որ նոյն դասատուն հրաւիրց ուեցաւ Հոդաբարձութեան նախա-գահին, ատենապետին որ էր Ա-ռաքել էֆէնտին, և անդամոց ստորագրութեամբ՝ որոց մէջ էիր և դու, կը կարդաս որ նոյն ըս-տորագրութիւնները կորսուած են, չէ՛ պարոն չէ՛, ուրիշները քու ստորագրութիւնդ այդչափ ան-պատիւ սեպած չեն՝ ինչպէս դուն՝ որ մինչև անդամ ուրանալու կը յանդգնիս, չէ նէ այն ստորագ-րութիւններն ալ Առաքել էֆէն-ին կընծայեն, այսպիսի դիտամիտ սխալումներ երբեմն կամ շատ ան-գամ ձեզ նման մարդոց կը հան-դիպի որուն օրինակը փնտռելու համար շատ հեռի երթալու պէտք չկայ, քիչ մը վերը յիշուեցաւ։ Պ. Պալթայեանը իւր գրած ստու-թիւններուն ինքն ալ չհաւասա-լով կը յանդգնի ուրիշ բոլորովին անհիմն զրպարտութիւն մը ընել ըսելով թէ «Շարապխանեանը տաճկաբան դասատուին վրայ առ-նելիք ունենալուն համար կը ճըգ-նի զայն իւր պաշտօնին մէջ թո-ղուլ». պարոն ստախօս չե՞ս պի-տեր որ յիշեալ դասատուն իւր պաշտօնէն հրաժարելէն ետքը, ժողովրդը ձեր հոգաբարձութիւնը լուծելով ուրիշ հոգաբարձուներ ընտրեց և նոր նոյն դասատուին արժանիքը ճանչնալով՝ որուն պա-տիւը յանիրաւի աղարտել կը ջա-նաս, դարձեալ իւր պաշտօնին հրաւիրեցին. ասիկա՞յ է Շարապ-խանեանին պաշտպանութիւնը։

Հոս պատշաճ կը համարիմ յի-շել սա առածը թէ «կոյր մը իւր ընկերին հետ խճողակ կերած ա-տենը ինքը զոյգ զոյգ կառնէ, իւր ըրածէն ընկերն ալ նոյնը ը-նել հետեւցնելով կրսէ թէ՝ բա-րեկամ ինչո՞ւ զոյգ զոյգ կառ-նես». սա պէս Պալթայեանն ալ հայկական դասատուին վրայ առ-նելիք ունենալով՝ անոր իւր պաշ-տօնին մէջ ըրած ծուլութիւնը թաղական խորհրդոյ մէջ խոստա-վանելով հանդերձ կաշխատի զայն իւր պաշտօնին մէջ հաստատ պա-հել, թերեւս ասկէց կը հետեւ-ցընէ Շարապխանեանի վրայ ըրած զրպարտութիւնը։ Այսու ամե-նայնիւ եթէ Շարապխանեանը իւր

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԻԳԻՆ

ԹԷՔՐԱՐ ՐՈՒՄԻԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՍՔԷՐԻ

Վ, Է

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ԹԱՆՁԻՄԱԲԸ

(198 նումէրոտան տէվամ)

Ռուսիա իթմէք մանասընը վէրտի-լէր իսէ ատ, պունա տա չօգլուգ հէվալէի սէմմը իթիպար իտէն օլմայէպ, Պուլկարար մուճիպին-ճէ հարէքէթէ տէվամ իթտիլէր։

Բրէնս Զէրգասքի ումում Պուլ-կարիսթանա կօվէրնաթէօր նասպ օլունտու, պու զաթքն պունտան պէշ եիւզ սէնէ ագտէմ պիր Մը-սըր Սուլթանընըն սիլսիլէսինտէն էնտիյինի վէ չիմտիքի իմբէրաթօր ֆամիլեասընա տա ուղագտան ագրապալըղը օլտուզունու Ռու-սիա միւվէրրէխլէրի հիքեայէ ի-տէրլէր (1)։

Ֆէնը իշարէյը միւրիյէտէ ֆկվգէլատէ մէհարէթի օլտու-զունտան Ռուսիատա վէ Լէհիս-թանտա բէք պէօյիք խըզմէթլեր-ատէ իսթիխտամ օլունարագ չէօհ-ըրէթշիար օլմուշուտու։ Պուլկա-րիսթանըն հալի տէ Լէհիսթանա բէք պէնդէր օլտուզունտան պէօյ-լէ պիր Բրէնսին Պուլկարիսթանա կօվէրնաթէօրնասպը թապիի իտի։

Զիչթօվ Ռուսարըն էլինէ կէ-չէր կէչմէզ, Բրէնս օրայա ճէլպ օլունուպ Պուլկարիսթան թանզի-մաթընը տերիւհտէ եյլէտի, միլ-լէթի Պուլկար օլուպ Ռուսիա թէ-պասընտան օլան Հէրօֆ տախի Զիչթօվա կօվէրնաթէօր նասպ օ-լունտու. պու զաթ չօգ վագըթ Ֆիլիպէտէ Ռուսիա գօնսօլօսլուղու իտիւպ, ախլագը համիտէ վէ բէ-սէնտիտէսի իլէ մազհարը թէվէճ-ճիւհիւ ամմէ օլմուշուտու։

Օսմանլըլար կէրի կէրի չէքի-լիպ, չէհիրլերի վէ գասապալարը թախլիյէ իթտիքճէ, Բրէնս Զէր-գասքի ճիւմլէսինի թանզիմաթ ալթընա ալըրտը. չիմտիլիք կօ-վէրնաթէօր, բօրթա վէ թէլէկը-րաֆ վէ զապթիյէ նազըրլարը հէպ Ռուստան օլաճագ տը, գուսուր մէմուրլար Պուլկարլարտան։

Պուլկարիսթանտա օլտուգճա թերպիյէ կէօրմիշ քիմսէլէր բէյ-տա օլմազա պաշլամըշ իսէ տէ, չօգտան պէրու կէրէք Ռուսիայա վէ կէրէք Ռումանիայա հիճրէթ իտիւպ, օրալարտա մէմուրիյէթ պաշլարընտա պուլունան խայլը միսթաիտ Պուլկարլար տախի Պուլկարիսթանա ճէլպ օլունուպ մինասիպ մէմուրիյէթլերէ թային օլունտուլար։

Քէզալիք Էվրօբա մէքթէպլէ-րինտէ թէրպիյէ օլմագտա օլան պիր թագըմ Պուլկար զատէկեա-նը տախի հէմէն վէթանլարընա ավտէթ իտիւպ, խըզմէթ թալէ-պինտէ պուլունտուլար։

Պուլկարիսթանըն մէհաքիմ, պէլէտիյէ վէ էմնալի օլան մէմու-րիյէթլերի միմքին մերթէպէ Ռու-սիա ուսուլինէ թաթպիգ գէլընտը։

Ռուսլար Պալգանլարը մուրուր իթտիքտէն սօղրա, Պուլկարիս-թանըն հիւքիւմէթը մէրքէզիյէսի Թըրնօվա պէյտէսինէ նագլ օլուն-տու. քի էօթէտէն պէրու էսքի Պուլկար հիւքիւմէթինին մագար-ը իտի. իլք թէտպիր պէտէլա-թը ասքէրիյէ վէրկիսինի վէ ան-կարիա խըզմէթինի մուէպպէտէն մահվ իթմէք մատտէսի օլտու։ Պունլար մահվ օլտուգտան սօղ-րա ասքիրի միլքիյէ ուսուլի թէ-սիս օլունուպ, մուճիպլինճէ թէր-թիպաթընա մուպաշիրէթ օլուն-տու։

Պուլկարիսթանըն Օսմանը ի-տարէսինտէ պուլունտուղու վա-գէթլար. ահալի պիրիպիրինտէն այրը տօգուղ նէվի վէրկի իլէ մուքէլլէֆ իտի։

1. Էօշր վէրկիսի, քի նիզամիսի եիւզտէ օն իսէ տէ իճրատա մահ-սուլուն նըսֆընա վէ պազէն տա-հա զիատէսինի տէ թէճավուզ իտէր իտի։

2. Վէրկի, քի եալընըզ թէմէթ-թիւ իւզէրինէ թարհ օլունուր պիր վէրկի օլտուղու հալտէ, ու-մում վարիսաթ իւզէրինէ թարհ օլունուպ, եիւզտէ օնու, եիրմի պէշի վէ օթուզ տէօրթտէն տա-խի թէճավուզ իտէր իտի։

3. Պէտէլը ասքէրի. պու վէր-կի նիզամէն վէ գանունէն էրքէք պաշընա եիրմի եէտի ղուրուշ օ-լաճագ իքէն սօն սէնէլէրտէ ալթ-մըշ ղուրուշու տախի թէճավուզ իտէր իտի։

4. Աղնամ. գոյուն վէ քէշի վէր-կիսի քի պիր ըէսէտ տէօրթ պու-չուգ ղուրուշ տուր։

5. Սերշիմ. տօմուզ վէրկիսի, հայվան պաշընա իւչ պուչուգ ղու-րուշ։

6. Ռուսումթ. բագը, չարապ, թուզ վէ թիւթիւն կիւմրիւյիւ քի մուպայեա ֆիաթընըն եիւզտէ օն իքիսինի թէճավուզ իտէր իտի։

7. Զէյթիւք իճարէսի, եանի բիրինճ թարլալարը իւզէրինէ պիր վէրկի, քի հէր սէնէլիք մահսու-լուն էօշրիւ, վէ տէօրթ սէնէտէ պիր ումում մահսուլուն պիր էօշ-րիւ տահա տէմէք իտի. (եանի ըուպու էօշր զամմը։

8. Թաքու բարասը, քի արաղի ինթիգալի սէնէտլէրինտէն ալ-նը եիւզտէ իքի պուչուգտան եիւզտէ պէշ գատար։

9. Եօլ թէղքէրէսի խարճը.

Բրէնս Զէրգասքի իլք էվվէլ պու աղրը վէրկիլէրի խաֆիֆլէթ-մէք իսթէյիպ, պէտէլը ասքէրի-յի քիւլլիյէն տէֆ իթտի. 1878 տէն սօղրա էօշր ալընմայէպ ա-բազի իւզէրինէ պիր վէրկի գօ-նուլաճագտը. 1877 էօշրիւնիւն

առնելիքը ստանալու համար այս տեսակ բանի մը ձեռնարկելու ըլլար, շատոնց ի վեր ձեզի պաշտօն մը գտնելիք էր։ Զմռէնանք ըսել որ ուրիշ սուտ մը չգտնելով նամակին վերջերը կրսկսի Առաքել էֆէնտիին ցեքարթիթ ըրդմանութիւնը քննադատել. անկեց կը հասկցուի որ նոյն նամակը հանճարեղ և իմաստասէր փիլիսոփայի մը հեղինակութիւնն է՝ «վասն զի Պալթայեանը գաղղիերէնի տեղեկութիւն չունենալէն զատ գրերն անգամ չճանչնար» որ Առաքել էֆէնտիին իւր պարտականութիւնը կատարելու համար աղգին մատուցած մէկ փոքրիկ ծառայութիւնը մեծ պատիւ համարելով՝ կը նախանձի և կուզէ նորա պատիւը աղարտել. ուստի կաղաչեմ յիշեալ փիլիսոփային որ բարեհաճի իւր անունը իմաց տալ որպէս զի այսուհետեւ եթէ մէկը ուզէ կանոնաւոր թարգմանութիւն մը ընել՝ նախ նորա հեղինակութիւնները կամ թարգմանութիւնները աչքէ անցնէ ու անոր ոճին հետեւի։

Պարոն Պալթայեան առ այժմ այսչափ, սակայն կազդարարեմ քեզ եթէ անգամ մ'ալ յանդգնիս քու կեղծ ու պատիր խօսքերովդ գրական ասպարէզին մէջ երեւիլ, այն ատեն պիտի սիպուիմ քու ներկայ և անցեալ կեանքդ ատորագրելով բարոյականիդ ատիճանը ցոյց տալ հասարակութեան։

ՄԱՐԳԱՐ Ա. ՇԱՐԱՊԽԱՆԵԱՆ

1878 փետր. 25

Կ. Պոլիս, Էմին Էօնիւ։

Ինկիլթէրրատա պիր գարը պիր տէֆատա լաչ չօճուգ տիւնեատա կէթերիպ, քէնտիսինէ պէր վէճհի մութատ ինկիլթէրրա գրալիչասը թարաֆընտան իւչատէտ ինկիլիզ վիրատը վերիմիչ տիր։

—1878 սէնէսի քեանտնի սանիսինատ տէնիզճէ վուգուտա կէլէն գազալարըն սթաթիսթիգի նէչը օլունմուշ տուր։

Պու սթաթիսթիգէ նազարէն, մէգիւր այ զարֆընտա 154 գրթա եէլքէն կէմիսի զարգ օլմուշ տուր, քի պունլարատան 67 գրթասը ինկիլիզ կէմիսի իսի։ Պու միւատէթ զարֆընտա վաբոր օլարագ 12 գրթա սէֆինէ զարգ օլմուշ տուր, քի պունուն տախի 6 գրթասը ինկիլիզ վաբորու իւտի։

—Շու կիւնլէրատէ էվրոբա վէ պատխուտան ինկիլիզ զաղէթալարընտա Խրտիվի Մրսրը հազրէթլէրինէ գարշը պիր թագրմ պէնտէր նէչը օլոնմագտա տրը. ֆագատ հագիգաթը հալ մէյտանա չբգմայընճա; պիզ պէօյլէ նէչրիւաթա բէք էհէմմիյէթ վէրէմէյիզ. ինկիլիզ զաղէթալարը Խրտիվ հազրէթլէրինին, քէնտի թէահհիւտաթընը իճրա իթմէքտէ օլան դայսրզըլզրընտան, վէ տահատոզրուտու, Խրտիվ Մրսրը հազրէթլէրինին քէնտի տույուն վէ թէահիւտաթընը թանըմամագտա օլմասընտան չիքեայէթ իտիյորլար. հաթթա միւշարիէյէ հազրէթլէրի՝ կէօյա քէնտի էֆքեարընը մէվգիի իճրաեա գօմագ իչին, Ռուսիաեա խօշ կէօրինմէյէ չալըշըյոր իմիշ։ Խարիճէն պու պէօյլէ օլտուղու հալտէ, տախիլէն տախի Խրտիվ ալէյհինտէ լուշնուտուղուգ իմարէլէրի կէօրինիւյոր. էգճիմլի, Մրսրը իսթինտաֆ մէճլիսի միւշարիէյէ հազրէթլէրինէ պիր պէնտանամէ իրսալիյէ, հիւքիւմէթ ալէյհինտէ վերտիքլերի իլամընը իճրա օլունմամագտա օլտուղունտան չիքեայէթ վէ պունուն հիւքիւմէթ իչին մուճիսի մէճլուսունիյէթ պիր հալ օլմասընը իճրա իթմէքտէ օլան Դայսրզըլզրընտան, վէ տահատոզրուտու, Խրտիվ Մրսրը հազրէթլէրինին քէնտի տույուն վէ թէահիւտաթընը թանըմամագտա օլմասընտան չիքեայէթ իտիյորլար. հաթթա միւշարիէյէ հազրէթլէրի՝ կէօյա քէնտի էֆքեարընը մէվգիի իճրաեա գօմագ իչին, Ռուսիաեա խօշ կէօրինմէյէ չալըշըյոր իմիշ։ Խարիճէն պու պէօյլէ օլտուղու հալտէ, տախիլէն տախի Խրտիվ ալէյհինտէ լուշնուտուղուգ իմարէլէրի կէօրինիւյոր. էգճիմլի, Մրսրը իսթինտաֆ մէճլիսի միւշարիէյէ հազրէթլէրինէ պիր պէնտանամէ իրսալիյէ, հիւքիւմէթ ալէյհինտէ վերտիքլերի իլամընը իճրա օլունմամագտա օլտուղունտան չիքեայէթ վէ պունուն հիւքիւմէթ իչին մուճիսի մէճլուսունիյէթ պիր հալ օլմասընը իճրա իթմէքտէ օլան

Ա Զ Դ

Խագիւղի Աղքատախնամ յանձնաժողովը իւր առժամանակեայ պաշտօնը լրացնելով հաշիւները Թաղ. Խորհրդոյս տուաւ։

Թաղական Խորհուրդս գիւղիս աղքատաց և կարօտելոց կենաց ամեն դառն և ճախող պարագայից մէջ օրինաւորապէս խնամ տանելու համար պաշտօնական մարմնոյ մը դոյութեան պէտքը զգալով յիշեալ յանձնաժողովոյ մէկ քանի անդամց և բաժանորդաց յօժարամտութենէ քաջալերեալ իւր պաշտպանութեանը տակ յատուկ կանոնագրով ինը պատուաւոր անձինքներէ բաղկացեալ աղքատաց միայուն խնամակալութիւն մը կազմեց ըստ Սահմանադրութեան, որոց անուանքն են՝

Անգարէլեան	Միքայէլ	էֆ.
Դավուդճեան	Մարգիս	»
Երկանեան	Յովսէփ	»
Կամացուկեան	Ստեփան	»
Հիւսէյինճեան	Ռուբէն	»
Մօմճեան	Պետրոս	»
Շահպազեան	Եղիա	»
Սեղբոսեան	Սեղբոս	»
Սիւնկիւճեան	Յարութիւն	»

Խնամակալութիւնն ըստ կանոնագրութեան սկսած ըլլալով արդէն՝ բաժանորդագրութեամբ և ուրիշ զանազան միջոցներով սակ հաւաքել և իւր բարեգործական պաշտօնը կատարելու ձեռնարկել, Թաղ. Խորհուրդս կը փութայ 'ի պաշտօնէ զայն ներկայացնել Արդց հասարակութեան և խնդրել որ անձնիւր անհատ խնամակալութեան մարգասիրական ջանից սատար և օժանդակ դրատուի 'ի նպաստ աղքատաց։

Թաղական Խորհուրդ
Խասգիւղի

Աւրինօր Տայրէ Իլանը

Տօգսան իւչ սէնէսի մարթը իսպիտասընտան իթիպարէն չ'պաթը զաեէսինէ տէկին պիր ունէ միւտէթ զարֆընտա Ամերիկայի Տայրէ տախիլինտէ պուլունան էանաֆ թարաֆընտան իսթիմալ օլունուպ պիլ մուայեէնէ նագբս էլվէրն վէ աեար օլտուղու թէպէյեւն իթմէսիյլէ ուսուլ վէ նիզամընա թէվֆիգէն զապթ վէ թէվգէֆ իտիլէն թէրազու վէ գանթար վէ տիրհէմլէր իլէ պու մագուլէ էշա վէ էտէվաթէն, իշպու շէհրը մարթըն ալթընճը բազար էրթէսի կիւնիւ պիրմիւզաեէտէ ֆիրուխթու մուգարրէր օլմաղա թայիպ օլանլարըն եէվմի մէգիւրտէ Տայրէ մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

2 Մարթ 1878 Սեպտեմբրի
Տայրէ ոտէսի
Սիմոն Բարազան

ՐՈՒՍԱԼԱՐԸՆ ՕՐՏՈՒ ՄՈՒՍԱՄԷԼԱԹԸ

Թունայը կէչտիքտէն սօղրա, Ռուսլարըն օրտու մուամէլաթը հագգընտա իլք սիվալ պու իտի։ Ռուսլարըն բլանը նէ տիր։ Պիր պագբմա եէնի պիր բլանա իհթիաճ եօղուտու. 1828–29 սէնէսի Ռուսլարը Դէյագլէր, իւզէրլէրինտէ ֆէնա պիր լէքէ օլաճագ տրը. ֆագատ Պուլկարլար սա պունու պիլթիւն պիլթիւնէ քէնտի պաշլարընա իթմէյիպ Ռուսլարըն թահրիքի իլէ իթարիլէր տէյէնլէր տէ վար, չիւնքի Իսլամարազիլէրինի զապթ իթմէք իչին էն հագգ եօլ պու տէյիլ իսէ տէ էն գօլայը պու իտի։ Լաքին պէղիմ եաղմագտա օլտուղումուզ պու մուխթասար թարիխ հարպ վուգուաթընա մախսուս օլտուղունտան, Պուլկարիսթան վագաալարընըն ահվալի իսէ պատէլ միւսալէհէ իլէրուտէ եազըլաճագ թարիխլէրտէ իլէլ իւ էսպապընըն պէյանը իլէ մուֆասսալէն գալէմէ ալընճաղընտան, պու խուսուսլար իչիւն վագթընտա օ թարիխլէրէ միւրաճաաթ իթմէք լազըմ կէլիր։

ՐՈՒՍԼԱՐԸՆ ՕՐՏՈՒ ՄՈՒՍԱՄԷԼԱԹԸ

Թունայը կէչտիքտէն սօղրա, Ռուսլարըն օրտու մուամէլաթը հագգընտա իլք սիվալ պու իտի։ Ռուսլարըն բլանը նէ տիր։ Պիր պագբմա եէնի պիր բլանա իհթիաճ եօղուտու. 1828–29 սէնէսի Ռուսլարը Դէյագլէր, իւզէրլէրինտէ ֆէնա պիր լէքէ օլաճագ տրը. ֆագատ Պուլկարլար սա պունու պիլթիւն պիլթիւնէ քէնտի պաշլարընա իթմէյիպ Ռուսլարըն թահրիքի իլէ իթարիլէր տէյէնլէր տէ վար, չիւնքի Իսլամարազիլէրինի զապթ իթմէք իչին էն հագգ եօլ պու տէյիլ իսէ տէ էն գօլայը պու իտի։ Լաքին պէղիմ եաղմագտա օլտուղումուզ պու մուխթասար թարիխ հարպ վուգուաթընա մախսուս օլտուղունտան, Պուլկարիսթան վագաալարընըն ահվալի իսէ պատէլ միւսալէհէ իլէրուտէ եազըլաճագ թարիխլէրտէ իլէլ իւ էսպապընըն պէյանը իլէ մուֆասսալէն գալէմէ ալընճաղընտան, պու խուսուսլար իչիւն վագթընտա օ թարիխլէրէ միւրաճաաթ իթմէք լազըմ կէլիր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

3 Մարթ

Էսհ ում. տիւն ագչ. գաբ.	9– 8
Պու սապահ	9–10
Խսթիգ. 65 (Մութթօն) 6 % ֆ.	41–
» 65 » 6 % ֆ	41–
» 69 (Բինար) 6	39–
» 72 (Պօնտիւ Թրէզոր) Լ.	15–
Բուսմէլի չրմէնդրֆէր 3 %	29–75

ԱԴԶԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.տան	Ղրշ. փր
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարզը	106–
Մէթալիք »	125–
Պագբը »	182–
Գայմէ »	279–
Ինկիլիզ լիրասը	10»–
Ֆրանսզ ալթունու	86–30
Բօլ	89–
Գերմանից ալթունու	51–

ԻԼԱՆԱՌ

Ղազէթամզղըն Գէյօղլունտա Պէօյուք ճատտէտ քեային թիւթիւնճիւ տիւքքեանլարընըն քեաֆֆէսինտէ Ստամպոլ վէ Գալաթա սաթըճըլարընտա, վէ Օրթաքէօյ վէ Պէյիկթաշ Բօսֆոր խարէխանէլէրինտէ վէ Պէօյիւք տէրէտէ թիւթիւնճիւ Կոմիտաս վէ ֆէսճի Անտոն աղալարընտիւքքեանլարընտա վէ Պաղչէ-գարուսունտա սուճու Պօղոս աղանըն տիւքքեանընտա սաթըլմագտա օլտուղու վէ ֆիյաթը 1 ղրուշլուգ գայմէ ադճէ օլտուղու խասսէթէն իլան օլունուր։

—

Պօղազ վէ Պուրուն վէ Գուլադ վէ Պէյլի վէնէվայի սընրը խասթալըղլարը

Զէնտ սէնէտէն պէրու Բարիս վէ Վիէննանընն էն մէշհուր մէքթէպլէրինտէ, պալատէքի խասթալըղլարընն էմրի թէտավիսի ուսուլունու թանսիլ իլէ, պու տէֆա Տէրսաատէթէ վիրուտ իթմիշ օլան Տօգթօր Ճ. Անանեան էֆէնտի, իլլէի մէգքիւրէյէ տուչար օլանլարը հէր ճումաա վէ բազար կիւնլէրի սաաթ 7տէն սօնրա Պէյօղլունտա Պալդ բազարը ճիվարընտա Էրմէնի քիլիսէսին արգտ գաբուսու գարշըսընտա, Էրմէնի քիլիսէ սօգաղընտա Ն. 3 խանէսինտէ վէ սահր կիւնլէր տախի Պաղչէ գաբուսունտա Էմին էօնիւ ճիվարընտա կէօմրիւյիւն գարշըսընտա, 33 նուսմէրօլու Մ. Սօթիրիատէսին էֆզախանէսինտէ սաաթ 3տէն սօնրա գապուլ իտէր։

Սալը վէ ճումաա էրթէսի կիւնլէրի տախի Մէքթէպի Թրպպկէի Շահանէտէ կէլէն խասթալարը մէճճանէն պագաճագ տրը։

—

Մօտիթթրալըգ սէնաաթընտա մէհարէթի միւսէլլէմէսի տէրքեար Օլան Մատամ Թօսպաթեան, պու սէֆա պաղը թէվէճճիւհլերինի գաղանմիչ օլտուղու միւշթէրիլէրինին թէչվիգէյլէ Սթամպօլտա Գօսդա ճատտէսինտէ ձէվտէթ բաշանընն գօնաղը ալթընտա 68 նօմէրօլու մաղազայը քիրալայըպ, գատընլարա մախսուս հէր նէվ ֆիստան վէ էլպիսէ յի սայիրէ պիչիպ տիքտիյինի վէ քէզա չաբգալարըն բէք ալասընը վէ էրքէքլերէ մախսուս ֆէվգէլ ատէ ֆրէնք կէօմէքլերի տիքտիյինի, բազպէթլու էհալիյէ իլան իտէր։

—

Ղազէթամզղըն էսկի նուսմէրօլարը պունտան պէօյլէ այնէն պագրը ագճէ 60 բարաեա, վէ միւոթէանա օլարագ պաղը նուսմէրօլար պիր պէչիք վէ հաթթա պիր իկի նուսմէրօ տախի պիր օնլուգ գայիմէյէ ֆիրուխթ օլունաճաղը իհթիար օլունուր։

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԻՏԻՆ

93 սէնէսի Նուպարիէն 15 ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ սապահընտան իթիպարէն, Այա Սթէֆանօղ թարիգինին սէֆէրլերի ճումաա վէ բազար վէ էյնամը սայիրէտէ զիյարէտ մուհարրէր օլտուղու իւզրէ իճրա օլունաճագ տրը։

Այա Սրէճ-Նօղոան Քեօքրէյ

Սաաթ	Տաք.	
1	30	Այա Սթէֆանօղ, Մագրիքէօյ Սամաթիա, Եէնիգաբ, Գումգաբու։
3	30	Այա Սթէֆանօղ, Մագրիքէօյ, Սամաթիա.
8	—	Այա Սթէֆանօղ, Մագրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու։
10	30	Այա Սթէֆանօղ, Մագրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու։

Քեօքրէյուն Այա Սրէճ-Նօղոան

Սաաթ	Տաք.	
1	30	Գումգաբու, Եէնիգաբու, Սամաթիա, Մագրիքէօյ, Այա Սթէֆանօղ։
3	30	Սամաթիա, Մագրիքէօյ, Այա Սթէֆանօղ։
8	—	Գումգաբու, Սամաթի, Մագրիքէօյ, Այա Սթէֆանօղ։
10	35	Գումգաբ, Սամաթիա, Մագրիքէօյ, Այա Սթէֆանօղ։

—

Սահիպի գրպէթա
Ա. Ս.

ՄԱՔՍՈՒԱԾԸ Ե. ԳԱՎԱՌԵԱՆ
Սթանպոլտա Փիտրքեան խանը 'ի 26

Թահսիլինէ տախի Ռուս մէմուրլարը Թային օլունտուլար. միւլթէզիմլերէ տէ թէնզիհ օլունտու քի Թօբլատբգլարը զախիրէյի տէր անպար եթինէր վէ սաթմասընլար վէ մահալը ախէրէ նազլ իթմէսինլէր, քի սօղրատան Ռուս ասքէրինին թայինթընա թախսիս օլունտու։

Լաքին Բրէնս Զէրգասքինին էն պէօյիւք եարարը չէյ կիւյա պիր արազի նիղամը իտի քի, Իսլամտա պէօյիւք թօբրագ սահիպլերի օլանլէրտէն արագիլերի ալընբ օւմում ահալիյէ թագսիմ օլունաճագ տր. վէ արազի սահիպլերինէ, պէտէլի էլլի սէնէտէ էօտէնմէք իւզրէ հէր սէնէ պիրէր մբգտար բարա վերիլէճէք իտի. լաքին Իսլամ թօբրագ սահիպլերի Ռուսլար կէլմէզտէն ճիւմլէթէն ֆիրար իթտիքլերինտէն, պունա հաճաթ գալմատը, Ռուսլար պէտիհավա թօբրագ սահիպի օլուպ իսթէտիքլերի կիպի թագսիմ իթտիլեր։

Տօղրուսու արանբլաճագտա, Իսլամլար Ռուստան զիատէ Պուլկարլարտան գաչտբլար, վէ օ արալբգլար Պուլկարլարընն իճրա իթտիքլերի էնվայը վահշիյաթ վէ գէյատլէր, իւզէրլէրինտէ ֆէնա պիր լէքէ օլաճագ տրը. ֆագատ Պուլկարլար սա պունու պիլթիւն պիլթիւնէ քէնտի պաշլարընա իթմէյիպ Ռուսլարըն թահրիքի իլէ իթարիլէր տէյէնլէր տէ վար, չիւնքի Իսլամարազիլէրինի զապթ իթմէք իչին էն հագգ եօլ պու տէյիլ իսէ տէ էն գօլայը պու իտի։ Լաքին պէղիմ եաղմագտա օլտուղումուզ պու մուխթասար թարիխ հարպ վուգուաթընա մախսուս օլտուղունտան, Պուլկարիսթան վագաալարընըն ահվալի իսէ պատէլ միւսալէհէ իլէրուտէ եազըլաճագ թարիխլէրտէ իլէլ իւ էսպապընըն պէյանը իլէ մուֆասսալէն գալէմէ ալընճաղընտան, պու խուսուսլար իչիւն վագթընտա օ թարիխլէրէ միւրաճաաթ իթմէք լազըմ կէլիր։

Ֆագատ Պուլկարլարը սա պունու պիլթիւն պիլթիւնէ քէնտի պաշլարընա իթմէյիպ Ռուսլարըն թահրիքի իլէ իթարիլէր տէյէնլէր տէ վար, չիւնքի Իսլամարազիլէրինի զապթ իթմէք իչին էն հագգ եօլ պու տէյիլ իսէ տէ էն գօլայը պու իտի։ Լաքին պէղիմ եաղմագտա օլտուղումուզ պու մուխթասար թարիխ հարպ վուգուաթընա մախսուս օլտուղունտան, Պուլկարիսթան վագաալարընըն ահվալի իսէ պատէլ միւսալէհէ իլէրուտէ եազըլաճագ թարիխլէրտէ իլէլ իւ էսպապընըն պէյանը իլէ մուֆասսալէն գալէմէ ալընճաղընտան, պու խուսուսլար իչիւն վագթընտա օ թարիխլէրէ միւրաճաաթ իթմէք լազըմ կէլիր։

Ռուսլարը Դանուբ գէչիտինտէ ֆէնա պիր լէքէ օլաճագ տրը.